

KUNTIEN VALTIONOSUUS JA HYTE-KERROIN

Timo Ståhl

Kuntatalo 29.8.2019

SISÄLTÖ

Tausta

Valtionosuuden määräytyminen?

Mitä indikaattoreita mukana?

Miten lasketaan?

Kuinka paljon sinun kuntasi olisi saanut hyte-euroja?

PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDEN MUODOSTUMINEN

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattamat tehtäväalueet

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- varhaiskasvatus (päivähoito)
- esi- ja perusopetus
- kirjastot, yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen)

Lisäksi huomioidaan

- syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisten kotiseutualueen kunta, ???
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset, järjestelmämuutoksen taseus, verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus

VALTIONOSUUDEN MAKSATUS

- Valtionosuus maksetaan kootusti yhtenä kokonaisuutena valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä.

➔ Ei korvamerkittyä

HYTE-KERROIN

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

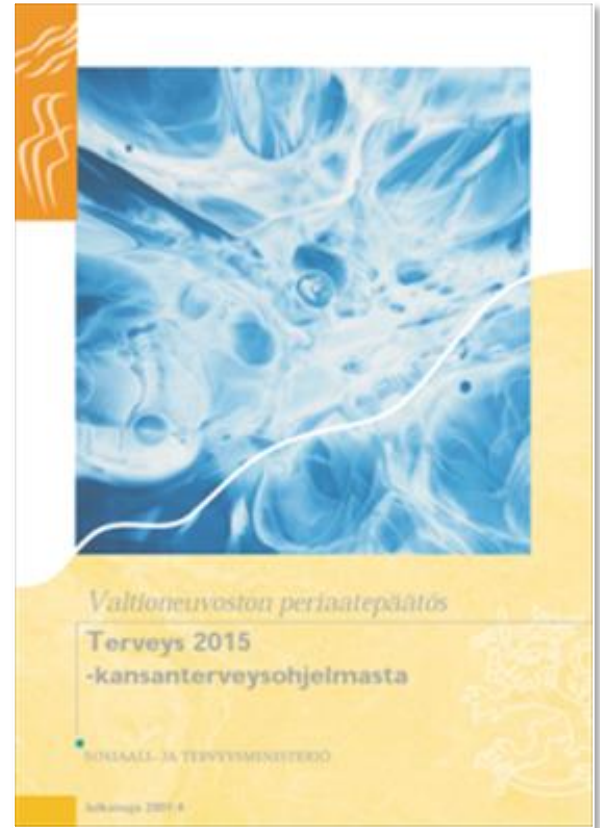
28.8.2019

TAUSTA

Valtioneuvoston periaatepäätös
Terveys 2015 -kansanterveysohjelmasta
(STM 2001:4)

”Kuntien sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvan valtion rahoituksen perusteita tarkistetaan siten, että siinä otetaan huomioon myös kunnan toimenpiteet asukkaiden terveyden edistämiseksi”

KEHITYS

- 2006 Terveyden edistämisen vertailutietohanke
- 2008 Terveydenedistämiskerroyt (valtiosuusuuuistus)
- 2010 TEAviisari
- 2015 valtiosuusuuuistus
- 2015 selvityshenkilöhanke (STM 2015:36):
  - ”Uuistukseen liittyen tulee myös kehittää kannustinjärjestelmiä, joilla voidaan tukea ja palkita kuntia, jotka ovat kyenneet parantamaan tai ylläpitämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä.”
- ~~■ 2017 HE euuskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uuistusta koskevaksi lainsäädännöksi~~
- 2019 Kuntien valtiosuusjärjestelmän kehittämistarpeiden esiselvitys

HYTE-KERROIN 2019

”Esiselvitystyön kuntakyselyssä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisällyttämistä valtionosuusjärjestelmään **piti perusteltuna yli 90 prosenttia** vastanneista kunnista”

MINKÄ PERUSTEELLA KANNUSTIN LASKETAAN?

Laskenta
perustuu näihin
periaatteisiin:

Lähtökohtana vuosittain päivittyvä tietopohja

- joka on saatavissa kaikista kunnista
  - Keskimääräinen väkiluku 6137 (2017)
  - Alle 5000 asukkaan kuntia 133 = 43 %
- johon kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa
- jolla mitataan sekä nykytilaa että muutosta

Tiedontuotannon on oltava laadukasta ja kattavaa.

Kuntien HYTE-kerroin

Prosessi-indikaattorit

Kunnan toiminta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Peruskoulut
(10)

Liikunta
(10)

Kuntajohto
(9)

Tulosindikaattorit

Kunnan väestön terveys ja hyvinvointi

Toimeen-
tulotuki

Koettu
terveys

Tupakointi

Työkyvyttö-
myyseläke

Kaatumis-
hoitajaksot

Ylipaino

Koulu-
pudokkaat

Nuoriso-
työttömät

PROSESSI-INDIKAATTORIT

Peruskoulut

- 10 indikaattoria

Liikunta

- 10 indikaattoria

Kuntajohto

- 9 indikaattoria

**Prosessi: mitataan
nykytilannetta**

Oppilaiden **poissaolotuntien kokonaismäärää seurataan.**

Koulussa noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein.

Koulussa on **pitkät liikuntavälitunnit.**

Koulupsykologin/psykologin työpanos / 100 oppilasta.

Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu kouluruokailun järjestämisessä tehtävä **yhteistyö ruokailusta vastaavan keittiöhenkilökunnan kanssa.**

Opettajien lukumäärä (väh. 16 h/vko) / 100 oppilasta.

Oppilaita aktivoidaan koulumatkaliikuntaan.

Koulukuraattorin/sosiaalityöntekijän työpanos / 100 oppilasta.

Koulussa on yhteisesti sovittu käytäntö tai **menettelytapa koulutapaturmien ennaltaehkäisemisestä.**

Kunnassa on sovittu, **mikä hallintokunta koordinoi** terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa kokonaisuutena.

Kunnassa kokoontuu säännöllisesti liikuntaseurojen ja yhdistysten sekä kunnan yhteinen **asiantuntijaelin**.

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten **vaikutusten ennakoarviointiin (EVA)**.

Kunta toteuttaa liikuntapaikkojen tai -palveluiden käyttäjille erillisiä **asiakaspalautekyselyjä** vähintään joka toinen vuosi.

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle **liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen**.

Kunta seuraa **lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta** vähintään kahden vuoden välein.

Viimeksi laadittuun kunnan hyvinvointikertomukseen tai muuhun vastaavaan sisältyy **kuvaus kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta**.

Kunnassa järjestetään **kohdennettuja liikkumisryhmiä** liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

Lasten ja nuorten **liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain** hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.

Kunnassa toimii **poikkihallinnollinen työryhmä**, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Kunnan investointiohjelmassa otetaan huomioon kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Kunnassa toimii hallituksen tai valtuuston asettama **lapsiparlamentti tai vastaava**.

Tarkastuslautakunnan tekemässä **arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain** kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Kunnan palveluiden kehittämisessä **hyödynnetään asiakasraateja ja -foorumeja**.

Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa **määritellään vuosittain mittarit**, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Valtuustolle **raportoidaan vuosittain** väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.

Laaja hyvinvointikertomus laaditaan kerran valtuustokaudessa.

Paikallisen turvallisuussuunnitelman perusteella on päätetty toimenpiteistä kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa.

Kunnassa toimii tehtävään nimetty **asiantuntija joka koordinoi** hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

TULOSINDIKAATTORIT

Lähtökohtana **kunnan toimillaan aikaansaama muutos.**

Vaikka väestön ikärakenne tai sairastavuus heikentäisi asukkaiden hyvinvoinnin tilaa yleisesti, muutos parempaan voidaan havaita ja palkita.

Tulos: mitataan muutosta

Tulosindikaattorit

Kokee **terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi**,
% 8. ja 9. luokan oppilaista.

Kouluterveyskysely

**Toimeentulotukea
pitkäaikaisesti saaneet**
25–64-vuotiaat.

Toimeentulotukirekisteri

Tupakoi päivittäin,
% 8. ja 9. luokan oppilaista.

Kouluterveyskysely

Työkyvyttömyyseläkettä saavat
25–64-vuotiaat.

Eläketurvakeskus

Ylipaino,
% 8. ja 9. luokan oppilaista.

Kouluterveyskysely

**Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät
hoitojaksot**
65 vuotta täyttäneillä.

Hoitoilmoitusrekisteri

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet
17–24-vuotiaat.

Tutkintorekisteri (TK)

Nuorisotyöttömät.

Työnvälitystilasto (TEM)
Työssäkäyntitilasto (TK)

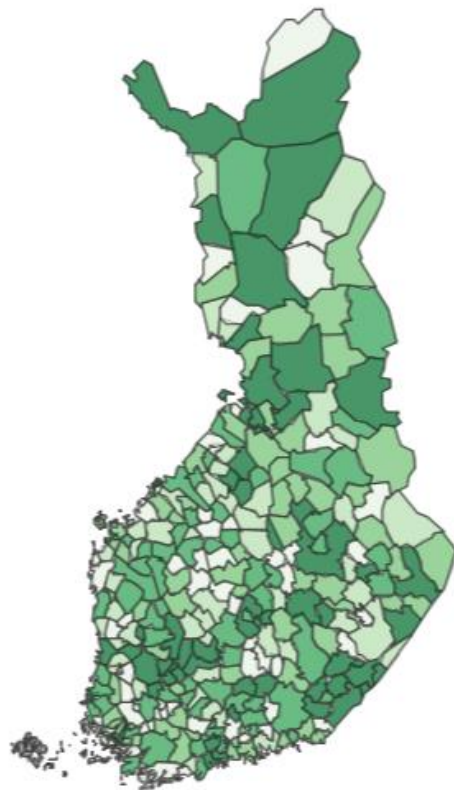
MITEN RAHOITUS LASKETAAN?

	LASKUKAAVA
	<p><i>Asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta</i></p> <p>X</p> <p><i>Kunnan asukasluku</i></p> <p>X</p> <p><i>Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin</i></p>

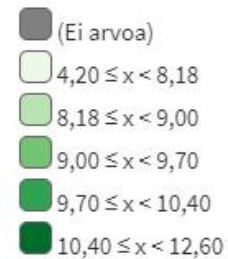
Jos jaettavaa olisi noin 57 M€, kuntien asukaskohtainen rahoitus olisi:

Maksimi 12,5 €
Mediaani 9 €
Minimi 4 €

Paljonko sinun
kuntasi olisi
saanut?

ks. myös
www.thl.fi/hytekeroihin

Tietojen hakeminen

Etsi indikaattoreita (esim. Väestö, toimeentulotuki, 1

SOTKANETIN TILASTOTIEDOT

Hyvinvointi, terveys ja
toimintakyky

- ▼ HYTE-kerroin [info 630](#)
  - ▼ Tulosindikaattorit (HYTE-kerroin) [info 631](#)
    - ▶ Alkuperäiset tulosindikaattorit (HYTE-kerroin) [info 633](#)
    - ▶ Tulosindikaattorit skaalattuina (HYTE-kerroin) [info 634](#)
  - ▼ Prosessi-indikaattorit (HYTE-kerroin) [info 632](#)
    - ▶ Perusopetus (HYTE-kerroin) [info 635](#)
    - ▶ Liikunta (HYTE-kerroin) [info 636](#)
    - ▶ Kuntajohto (HYTE-kerroin) [info 637](#)
  - ▶ HYTE-kertoimen laskelma [info 638](#)

LISÄTIETOA

Ikonen J, Saaristo V, Hakamäki P,
Saukko N, Wiss K & Ståhl T. 2018.

Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen lisäosan laskenta.
Menetelmäraportti.

THL Työpapereita 36/2018.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-228-4>

$$\left(= \frac{e * HYTEkerroin_k}{\sum_{k=1}^n (a_k * HYTEkerroin_k)} \right)$$

$$HYTEkerroin_k = \frac{(mean_{p_k} + mean_{T_k})}{2} / 100$$

KIITOS!

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

- Timo Ståhl, johtava asiantuntija
- Pia Hakamäki, erikoissuunnittelija
- Jonna Ikonen, tilastotutkija
- Vesa Saaristo, asiantuntija
- Niina Saukko, projektikoordinaattori
- Kirsi Wiss, asiantuntija

Lisätietoa:
thl.fi/hytekerroin

